

K R O N I K A

USPIO KONGRES SAVEZA FOLKLORISTA JUGOSLAVIJE

Deveti kongres Saveza udruženja folklorista Jugoslavije održan je u Mostaru i Trebinju od 16. do 20. septembra 1962.

Kongresne su teme bile ove: a) Hercegovina i hercegovački folklor, b) Društveni karakter narodne umjetnosti, c) Proljetni običaji i d) Problemi reprodukcije i obrade folklor. U vezi s ovim problemima pročitana su 63 referata, od čega 8 inozemnih gostiju iz Bugarske, Mađarske i Čehoslovačke.

Domaćin, organizator kongresa, Udruženje folklorista Bosne i Hercegovine uspješno je organiziralo ovaj tradicionalni naučni skup i omogućilo mu da u sama četiri radna dana sasluša velik broj referenata i prodiskutira mnoštvo problema koje su oni iznijeli.

Dva prva dana kongres se odvijao u Mostaru, ekonomskom, kulturnom i političkom centru Hercegovine. Osamnaest tema posvećeno je geografiji i historiji te pokrajine, njenom jeziku, spomenicima kulture i posebno njenoj narodnoj umjetnosti: epskim i lirskim narodnim pjesmama, narodnoj muzici, pripovijetkama, poslovicama, zagonetkama, nazdravicama, običajima, društvenim igrama i plesovima. Kad sva ta građa bude objavljena u Zborniku radova IX kongresa, bit će to izvanredno uspio i cjelovit pregled folklor Hercegovine.

Drugi dan bio je posvećen centralnoj kongresnoj temi. Uvodni referat održao je predsjednik SFJ dr Dušan Nedeljković, a naziv mu je bio »Društvena uslovljenost novosti u hercegovačkom narodnom pjevanju današnje prelazne epohe«. Ostale referate tog dana pročitali su Miljana Radovanović i Dragoslav Antonijević iz Beograda, te dr Maja Bošković-Stulli iz Zagreba. Osim toga, tog jutra kongres je saslušao i živo diskutirao o pet referata inozemnih gostiju: dr Jaroslava Markla (ČSSR) — Neke savremene crte tradicionalne narodne muzike u Čehoslovačkoj; dr Hane Laudove (ČSSR) — Tradicija i neke crte savremenog razvoja plesnog folklor u ČSSR; dr Lasla Hadrovicsa (Mađarska) — Rimovani deseterac u starijoj mađarskoj i srpskohrvatskoj epskoj poeziji; Stefane Stojkove (Bugarska) — Pojava osmostopnog stiha u bugarskoj narodnoj poeziji; dr Cvetane Romanske (Bugarska) — Bugarske poslovice sa socijalnom tematikom.

Dok su ove teme u jutarnjem radu slušali svi učesnici kongresa, popodnevni je rad tekao u dvije sekcije, u kojima je pročitano ukupno 11 predavanja.

Uvečer su učesnici kongresa prisustvovali priredbi na kojoj je uspješno demonstriran izvorni folklor okoline Mostara.

18. septembra kongresisti su proveli na putu za Trebinje. Iako kišovito vrijeme nije bilo najpodesnije za ostvarenje programa, vezanog uz taj put, ipak su učesnici mogli da osjete i dožive ljepote hercegovačkog tla, da pod pljuskom razgledaju čuvenu nekropolu u Radimlji i da u Stocu pregledaju lokalne znamenitosti. Najljepše ih je čekalo u Veličanima u Popovu polju, gdje su, pred školom, o samom zapadu sunca, gledali i slušali plesove i pjesme stanovnika Popova polja.

19. septembra kongres je nastavio s radom u Trebinju, gdje je u vezi s proljetnim običajima pročitano 18 referata. Ovi referati i osobito bogata diskusija koju su izazvali dali su sliku bogatstva i raznovrsnosti proljetnih običaja u svim republikama Jugoslavije, a u mnogome ih komparativno vezali i uz proljetne običaje drugih zemalja.

20. septembra obrađena je i posljednja kongresna tema koja je govorila o problemima reprodukcije i obrade folkloru. Diskusija, koja je i ovog puta bila veoma bogata i živa, pokazala je da su referenti zahvatili u veoma aktuelan problem. Ovom prilikom iznijeli su svoje referate i preostali strani gosti, Rajna Kacarova i Stojan Đurđev (Sofija, Bugarska).

U počast kongresu, priređene su u Trebinju dvije vrlo uspjele izložbe: Hercegovina u NOB-u i izložba dvaju hercegovačkih naivnih slikara i kipara. Osim toga, učesnici su mogli razgledati trebinjsku Begovu kuću, i gledati uspjeti bugarski folklorni film o seljačkim pokladnim maškarama, kao i Bulajićev film »Kozara«.

Poslije podne 20. IX održana je i godišnja skupština Saveza udruženja folklorista Jugoslavije. Izvršni odbor iznio je delegatima plodove svoga rada. Najviši uspjeh bio je sam kongres. A ostali uspjesi vidjeli su se u objavljenom omašnom Zborniku radova s kongresa u Titovu Užicu (1961) i u izašlom prvom broju nove publikacije Saveza »Narodno stvaralaštvo«, časopisa koji će ubuduće izlaziti četiri puta godišnje.

Godišnja skupština izabrala je nov izvršni odbor kojem će na čelu biti i dalje dr Dušan Nedeljković.

Zoran Palčok

SAVJETOVANJE ETNOLOŠKOG DRUŠTVA JUGOSLAVIJE

Etnološko društvo Jugoslavije održalo je svoje Prvo savjetovanje u Osijeku godine 1958. Od tada se članovi Društva sastaju svake godine jedanput. Uz Treće savjetovanje EDJ održana je godine 1960. i Prva godišnja skupština, a od 24. do 28. lipnja 1961. Društvo je u Titovu Velesu u Makedoniji održalo svoje Četvrto savjetovanje i Drugu godišnju skupštinu. U okviru rada Skupštine vodila se živa diskusija o različitim problemima: o osiguranju perspektive i o mogućnosti zaposli-